

2. Грачов С. В. Відповідальність за порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю, за кримінальним законодавством України : монографія / С. В. Грачов, О. В. Шамара; ред. : О. М. Литвак. – Київ : АртЕк, 2015. – 285 с.
3. Дьоменко С. В. Вимагання : кримінально-правовий та кримінологічний аналіз : автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / С. В. Дьоменко. – К., 2006. – 19 с.
4. Квасневська Н. Д. Відповідальність за постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови в Україні (кримінально-правове та кримінологічне дослідження) : автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Н. Д. Квасневська. – К., 2009. – 20 с.
5. Кузнецов В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство : національний та зарубіжний досвід : монографія / В. В. Кузнецов, В. В. Бабаніна, Л. О. Кузнецова; Нац. акад. внутр. справ. – К. : Інтерсервіс, 2013. – 267 с.
6. Кулик Л. М. Боротьба зі злочинами, що вчиняються з використанням зброї : автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Л. М. Кулик. – К., 2006. – 19 с.
7. Підгородинський В. М. Відповідальність за торгівлю людьми за кримінальним законодавством України : автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / В. М. Підгородинський. – Одеса, 2005. – 19 с.
8. Полтавець В. В. Загальні засади призначення покарання за кримінальним законодавством України : [моногр.] / В. В. Полтавець; Луган. акад. внутр. справ ім. 10-річчя незалежності України. – Луганськ : РВВ ЛАВС, 2005. – 239 с.
9. Пономаренко Ю. А. Зворотна дія кримінального закону в часі : автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Ю. А. Пономаренко. – Х., 2002. – 20 с.
10. Пономаренко Ю. А. Штраф як вид покарання у кримінальному праві України (за результатами реформи 2011 р.) : наук. нарис / Ю. А. Пономаренко. – Х. : Право, 2012. – 80 с.
11. Проект КК України № 1029 від 12.05.1998 р. : [порівняльна таблиця другого читання 04.07.2000 р.] : [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://www.rada.gov.ua/osmir/tables/06_2000/TABL10290002.html.
12. Проект Кримінального процесуального кодексу України № 9700 від 13.01.2012 р. порівняльна таблиця другого читання 29.03.2012 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511.
13. Словник української мови в 10 т. – К. : Наук. думка, 1970. – 1979. – Т. 4 : І – О. – 1974. – 840 с.
14. Сорока С. О. Контрабанда наркотичних засобів: проблеми протидії : монографія / С. О. Сорока; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Л., 2012. – 227 с.
15. Шамара О. В. Відповідальність за вчинення терористичної діяльності за кримінальним законодавством України : монографія / О. В. Шамара. – Київ : АртЕк, 2014. – 279 с.
16. Шевчук А. В. Стадії вчинення злочину : автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / А. В. Шевчук. – К., 2002. – 20 с.

Викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету № 1 ННІ №3 НАВС

Бакутін Євген Іванович

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ ТЕХНІЧНИХ ПРИЛАДІВ ФІКСАЦІЇ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УКРАЇНІ

Встановлення сучасних систем безпеки відеоспостереження (відеокамери, відеореєстратори) та застосування поліцією технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису з метою запобігання та швидкого реагування на правопорушення є основою спільної цілеспрямованої роботи правоохоронних та інших зацікавлених органів виконавчої влади.

Вимога сучасної практичної роботи правоохоронців це необхідність широкого впровадження новітніх та належного використання перевірених часом технічних засобів. Питання технічного забезпечення правоохоронців є завжди актуальним. Розкриття та розслідування правопорушень неможливо уявити без отримання певної доказової інформації отриманої технічними приладами та технічними засобами, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису.

Можливість фіксації та збору доказів з місць скоєння правопорушень сприятиме як розкриттю, так і профілактиці правопорушень, для посилення безпеки громадян, захисту важливих об'єктів держави, підтримка нормальної життєдіяльності населення, посилення безпеки дорожнього руху, підвищення рівня розкриття правопорушень.

Доказування як і всяка пізнавальна діяльність є єдністю думки і практики. Одна лише розумова діяльність без збору доказів, без їх оцінки з точки зору практики ніколи не приведе до об'єктивної істини: [1, с.36].

Винайдення фотографії було величезним науковим досягненням 19 сторіччя, а кіно (живі картини) – чудом 20 віку. В кінці 19 сторіччя французькими інженерами – братами Люм'єрами, Огюстом та Лі, був створений кіноапарат і знято кілька епізодів, що відтворювали прибуття поїзда на станцію та вихід робітників із заводу. Демонстрація кіносюжетів 28 грудня 1895 р. в кафе на бульварі Капуцинів в Парижі викликала ефект, подібний до вибуху бомби. Уже через чотири місяці кінематограф з'явився в усіх розвинутих країнах світу. В Україні перші кіносюжети були показані у 1896 р. у Харкові: [3, с.7].

Це було народженням нового виду мистецтва – кінематографії – кінематографії (кіномистецтва).

Незабаром кінематографічний метод фіксації перетворився на засіб дослідження різних процесів в багатьох галузях науки і техніки, в тому числі і для розслідування злочинів. Вперше кінострічка була використана при розслідуванні справи про вбивство президента Америки У. Мак-Кінлі у 1901 році. Репортер, що знімав на кіноплівку зустріч президента, випадково зняв злочинця, який розсував натовп і пробивався до президента, а потім розрядив свій револьвер в останнього. Надалі при ретельному дослідженні плівки вдалося встановити і розпізнати особу злочинця: [3, с.5].

Пізніше в кінотеатрах стали демонструвати фільми - портрети злочинців, які розшуковуються. Завдяки фільмам злочинці були упізнані і затримані.

Використання кінематографічного методу в розслідуванні злочинів пов'язане з розвитком кінопромисловості, насамперед створенням портативної кіноапаратури та кіно матеріалів. Тому становлення криміналістичної (судової) кінематографії припадає на 1950-1960 роки, коли промисловість України налагодила виробництво недорогих аматорських 8-мм кінокамер типу «Турист», «Кварц», «Нева», та 16-мм «Київ-16У» та ін.. Починаючи з 1965 р. кінозйомка впевнено ввійшла в діяльність ОВС, а у 1971 р. застосування кінозйомки було закріплено в статті 85 КПК України.

Вперше кінозйомку в судочинстві, як новий метод фіксації й демонстрації судових доказів, назвали А.І. Вінберг та А.О. Ейсман: [3, с.11].

Кінематографія відкрила принципово нові можливості фіксації доказової інформації та подання її до суду.

Разом з тим кінематографія, як засіб динамічної фіксації, не втратила свого значення, а навпаки, з виходом відеозапису одержала широке розповсюдження. Процес одночасної фіксації оптичних та звукових сигналів на одному і тому ж носії за допомогою відеоманітофону називається відеозаписом. Починаючи з 1975 року відеозапис став серйозним конкурентом

кінозйомки. Відеофільм відразу після запису можна продемонструвати учасникам. Таким чином, оперативність подання наочного доказового матеріалу є головною властивістю та позитивною якістю відеозапису.

Фотографія - це одне з видатних досягнень людства, вона широко використовується в науці, техніці та повсякденній діяльності людей. Фотографічні методи фіксації та дослідження дозволяють пізнавати таємниці природи, заглянути в світ небаченого неозброєним оком, закарбувати миттєвість. Фотографія як спосіб фіксації відзначається великою точністю, об'єктивністю та швидкістю відтворення. Результати її, тобто фотознімки – наочні, переконливі та документальні. Ці якості дозволяють використовувати фотографію для виявлення, фіксації, дослідження та наочного подання доказової інформації в судовій діяльності.

Виникненню загальної фотографії передувала велика праця різних учених багатьох країн світу. Ще в 1694 р. німець Гомберг звернув увагу на світлочутливість азотнокислого срібла. При опроміненні його розчину сонячним промінням розчин темнів. У 1725 р. росіянин граф Бестужев-Рюмін явище світлочутливості спостерігав у деяких солей заліза, а у 1727 році німецький учений Шульце вперше відкрив ефект світло запису, тобто можливості одержання зображення контурів предмету контактним шляхом на поверхні, покритій бромистим сріблом:[4, с.186].

Народженням фотографії вважається 1839 р., коли французькі вчені Л. Дагер і Ж. Ньєпс опублікували спосіб закріплення оптичного зображення на металевій посрібленій пластинці. Для знімку в сонячному світлі потрібна була витримка 3-4 години. Цей метод одержання фотознімків здобув назву дагеротипії.

Майже одночасно англієць В. Тальбот розробив спосіб одержання фотознімків на папері, змоченому в розчині хлорного срібла. Для закріплення Тальбот застосував гіпосульфід, який використовується і зараз. Таким чином, з 1839р. фотографія – дагеротипія – одержала широке розповсюдження в багатьох країнах світу. Вона почала використовуватись і в криміналістичних цілях для фотографування злочинців та створення альбомів для їх розшуку. Після вдосконалення фотографічного процесу в другій половині 19 сторіччя з'явились рекомендації з методики в пізнавальній зйомки. Видатний французький криміналіст Альфонс Бертільйон сконструював спеціальний фотоапарат для фотографування злочинців та місць події вимірювальним методом.

Засновником дослідницької судової фотографії вважається російський учений Е.Ф. Буринський (1849-1912), який відкрив методи кольоровідділення та посилення контрастів (контратипіювання). Методом кольоровідділення Е.Ф. Буринський успішно виявив залиті чорнилом надписи, вперше для суду виявив підробку підписів шляхом попередньої підготовки (копіюванням підпису олівцем з подальшим наведенням чорнилом).

В подальшому фотографічні методи дослідження документів Е.Ф. Буринський знайшли відображення в працях С.М. Потапова. Певний вклад в розвиток судової фотографії внесли Б.Р. Киричинський, М.В. Терезієв, М.М. Зюскін, М.О. Селіванов, М.С. Полевой, М.В. Салтевський та ін. Завдяки працям згаданих та деяких інших вчених криміналістична (судова) фотографія перетворилась на галузь криміналістичної техніки і має свою літературу. Питання судової (криміналістичної) фотографії коротко подаються в підручниках з криміналістики та окремих статтях:[5, с.9].

Кіно, фото – та відео – є носіями доказової інформації. Разом з тим ця група відрізняється від традиційних письмових документів специфічними особливостями. І.Д.Найдис називає серед них:

1) кіно- та відео які дають змогу відтворити динамічну картину зафіксованих подій, містять інформацію про фази розвитку тієї чи іншої дії, явища, дозволяють репродукувати не тільки фотографічне зображення динамічної картини, а й звукові ефекти події; їх відтворення зв'язане з необхідністю використання спеціальних приладів:[4, с.9].

Виконання повноважень із застосуванням сучасних засобів техніки, дозволяє забезпечувати гласність профілактичної діяльності, одержувати об'єктивну і наочну доказову інформацію.

Документування з допомогою відео не тільки спрямоване на збирання об'єктивної та наочної інформації про правопорушення та правопорушників, а й є також засобом захисту поліцейського який брав участь у попередженні злочину. Зрозуміло, на перешкоді можуть

виникати різні ексцеси з боку правопорушників – опір, підбурювання присутніх, бійки, лихослів'я та інші дії. Ці дії бажано задокументувати відео регістратором. Грамотне використання різноманітних технічних засобів значно полегшує роботу поліцейським, робить її більш ефективною.

В практиці непоодинокі випадки, коли затримані заперечують факти порушення громадського порядку, скаржаться на порушення законності і т.п. Відео в подібних випадках є незаперечними джерелами доказової інформації.

Матеріали об'єктивної фіксації технічними засобами правоохоронної діяльності, з одного боку, стають документальним підтвердженням, яке використовується в профілактичній та виховній, адміністративній діяльності по забезпеченню публічної безпеки і порядку, а з другого – дисциплінує діяльність поліцейських і взагалі громадян, які беруть участь в охороні громадського порядку.

Список використаних джерел:

1. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції: Навчальний посібник. // Константінов С.Ф., Братель С.Г. // – Київ: «Центр учбової літератури». – 2016.-336 с.
2. Голдовский Е.М. От немого кино к панорамному // Голдовский Е.М. // – М., 1961 - с.78.
3. Найдис И.Д. Судебная кинематография и видеозапись. // Найдис И.Д. // - Харьков, 1986. – с. 59.
4. Чиби́сов К.В. Очерки по истории фотографии // Чиби́сов К.В. // - М., 1987 - 186 с..
5. Ломако З.М., Тимошенко П.Ю. Використання технічних засобів у діяльності оперативних працівників ОВС та попередженню та документуванню правопорушень: навчальний посібник // за ред. проф.: М.В. Салтєвського. // - м. Київ. Українська академія внутрішніх справ : Друкарня МВС України, 1994. – 24 с.

Курсант 3-го курсу ННІ №1 НАВС

Балашова Ірина Олександрівна

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕАЛІЗМУ

Гуманітарій, зокрема юристи, завжди шукали відповіді на питання, що таке право, де і коли воно виникає, що є його основним джерелом і формою вираження. Одним із яскравих результатів такого пошуку протягом ХХ-ХХІ століть стало формування школи «правового реалізму». Історія знає дві течії зазначеної школи: скандинавську та американську. Основна і концептуальна відмінність між цими течіями полягає у тому, що скандинавська школа розроблялася філософами, які намагалися з'ясувати, що потрібно розуміти під «правовою реальністю». У свою чергу, фундаторами американського правового реалізму були юристи, практики, які шукали шляхи протидії «механічній юриспруденції» або «формалізму» під час здійснення судочинства [1]

Представники правового реалізму вважали, що вивчення емпірично фіксованих дій правових інститутів і суб'єктів права є важливішою основою розуміння природи права, аніж формальний аналіз задекларованих правових принципів, норм та понять. Важливість дослідження концептуальних основ правового реалізму полягає в тому, що його прихильники виступали за необхідність адаптації права до процесу соціальних змін, закликали досліджувати процес дії права на поведінку людей. [3]

Природно, що реалістичний рух у правознавстві прагне змінити акценти юридичних досліджень: він зосереджує увагу не на логічному аналізі норм права (як юридичний позитивізм), не на зв'язку права і моралі (як школа природного права), а на з'ясуванні різноманітних соціологічних і психологічних факторів, що впливають на застосування норм права до конкретних життєвих випадків і таким чином визначають справжнє обличчя права.

Передтечею американського правового реалізму в його класичній інтерпретації вважається суддя Верховного Суду США Олівер Венделл Голмс (1841–1935). Він ставив під сумнів традиційні погляди на право як сукупність норм і принципів, що можна пізнати завдяки логічним міркуванням і абстрактним аргументам. Широко відомим серед юристів є вислів Голмса про те, що життя права полягає не в логіці, а в досвіді. Не менш популярним є його визначення права як